

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/21/2023
Identifikačné číslo spisu: 4417211410
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:4417211410.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu H. H., Š., N. XXXX/XX, zastúpeného advokátskou kanceláriou AKBodnár advokátska kancelária s.r.o., Štúrovo, Továrenská 1, IČO: 55 875 335, proti žalovanému obchodnej spoločnosti PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpenému advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., Bratislava, Kubániho 16, IČO: 47 233 516, o určenie neplatnosti úverových zmlúv, o určenie, že úvery sú bezúročné a bez poplatkov, o určenie neplatnosti rozhodcovských zmlúv a o určenie neplatnosti dohôd o poskytovaní služieb, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 6Csp/84/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 21. septembra 2022 sp. zn. 25Co/97/2021 takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 21. septembra 2022 sp. zn. 25Co/97/2021 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 15. januára 2018, č. k. 6Csp/84/2017-114 žalobu o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 8500108353 uzavretej stranami dňa 26.03.2015 a o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 8500108352 uzavretej stranami dňa 26.03.2015 zamietol. Určil, že spotrebiteľské úvery poskytnuté žalobcovi na základe zmlúv o spotrebiteľskom úvere č. 8500108353 a č. 8500108352 uzavreté stranami dňa 26.03.2015 sú bezúročné a bez poplatkov. Určil, že rozhodcovské zmluvy č. 8500108353 a č. 8500108352 uzavreté stranami dňa 26.03.2015 sú neplatné. Určil, že dohody o poskytovaní služieb č. 8500108353 a č. 8500108352 uzavreté stranami dňa 26.03.2015 sú neplatné. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne samostatným uznesením. Svoje rozhodnutie právne zdôvodnil ustanoveniami § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku, § 34, § 39, § 40 ods. 1, § 52 ods. 1, 3, 4, § 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 9 ods. 1, 2 písm. a), b) a k), § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, § 1 ods. 2 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, § 3 zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

1.1. Zistil, že zmluvy o úvere č. 8500108353 a č. 8500108352 uzavreté stranami 26.03.2015 neobsahujú zákonom predpísané náležitosti. Absentuje v nich doba trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti podľa § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. a výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. Konštatoval, že uvedené údaje sú uvedené len v oznámeniach o schválení spotrebiteľského úveru. Oznámenia o schválení spotrebiteľského úveru nepovažoval za súčasť zmlúv o spotrebiteľskom úvere z dôvodu, že išlo o jednostranný právny úkon žalovaného adresovaný žalobcovi, s ktorým žalobca nevyjadril súhlas. Zmluvy o úvere považoval za uzavreté len v rozsahu uvedenom v bode 5 s výnimkou ustanovenia o poplatku za poskytnutie úveru, pričom údaje v bode 6 (údaje o schválenom spotrebiteľskom úvere) nepovažoval za dohodnuté, keďže išlo o oznámenie žalovaného k údajom uvedených v bode 5 uvedenej zmluvy. Konštatoval, že záväzok platiť poplatok za poskytnutie úveru v sume 150 eur bol obsiahnutý aj v bode 5 návrhu zmluvy a toto ustanovenie zmluvy s poukazom na § 53 ods. 4 písm. t) považoval za neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, a preto za neplatnú. Na základe uvedeného dospel k záveru, že úvery poskytnuté na základe zmlúv o úvere č. 8500108353 a č. 8500108352 uzavretých stranami 26.03.2015 sú bez úrokov a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z.

1.2. K obsahu predmetných zmlúv o spotrebiteľskom úvere a k postupu pri ich uzatváraní uviedol, že ide o formulárové zmluvy žalovaného, ktoré boli predložené s vyplneným bodom 5 a s údajmi o účastníkoch zmluvného vzťahu žalobcovi, ktorý tieto ako navrhovateľ právneho úkonu podpísal dňa 22. marca 2015 a žalovaný ako druhý účastník zmluvného vzťahu tieto zmluvy podpísal dňa 26. marca 2015 a zároveň oznámil jednostranne oznámeniami zo dňa 26. marca 2015, že schvaľuje úver, ktorý mal byť poskytnutý žalobcovi. Zistil, že oznámenia obsahujú takmer všetky náležitosti, ktoré vyžaduje ustanovenie § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. vrátane výšky mesačnej splátky úveru, istinu, úroky, splatnosť splátok, prvú a poslednú splátku, RPMN. Nedošlo však k ich akceptácii, preto ich nemožno považovať za súčasť zmluvy. Ani v oznámeniach však nie je uvedená doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. Uvedený postup žalovaného považoval za neštandardný, keďže pri ňom nie je zrejmé, kto je navrhovateľom právneho úkonu - spotrebiteľskej zmluvy a kto je ten, komu je tento návrh určený. Z uvedeného dôvodu s poukazom na § 52 ods. 2 vykladal predmetné právne úkony v prospech žalobcu ako spotrebiteľa.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 25Co/97/2021 zo dňa 21. septembra 2022 rozhodol o odvolaní žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa určenia, že spotrebiteľský úver poskytnutý žalobcovi na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 8500108353 uzavretej stranami dňa 26.03.2015 je bezúročný a bez poplatkov zmenil tak, že v tejto časti žalobu zamietol (prvý výrok); rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa určenia, že spotrebiteľský úver poskytnutý žalobcovi na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 8500108352 uzavretej stranami dňa 26.03.2015 je bezúročný a bez poplatkov zmenil tak, že v tejto časti žalobu zamietol (druhý výrok); vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania (tretí výrok) a vyslovil, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (štvrtý výrok).

2.1. Po zopakovanom dokazovaní odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie, v napadnutej časti, v ktorej určil, že predmetné zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú bezúročné a bez poplatkov, je nesprávne. Nestotožnil sa so záverom, podľa ktorého zmluva neobsahuje náležitosti stanovené zákonom, konkrétne dobu trvania zmluvy, termín konečnej splatnosti a výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Skonštatoval, že uvedený záver založil súd prvej inštancie na tom, že predmetné zmluvy považoval za uzatvorené len v rozsahu uvedenom v bode 5, údaje v bode 6 nepovažoval za dohodnuté. Navyše dohodnutý poplatok za poskytnutie úveru považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Podľa názoru odvolacieho súdu predmetné zmluvy o úvere boli uzavreté v rozsahu bodu 6, v ktorom sú všetky údaje o schválenom úvere, ktoré vyžaduje § 9 zákona č. 129/2010 Z. z. Hoci pri bode 6 je v zátvorke poznámka „nevypĺňajte“ údaje v tomto bode sú totožné s bodom 5 žiadosti, okrem predpokladanej RPMN za úver uvedenej v bode 5 vo výške 27,03 %, pričom RPMN za úver uvedená v bode 6 bola 26,61 %. Keďže však RPMN nie je údaj, ktorý je predmetom dohody, ale výsledkom výpočtu podľa vzorca uvedeného v zákone, a navyše skutočná RPMN 26,61 % bola nižšia ako predpokladaná RPMN 27,03 %, uvedenú skutočnosť, podľa názoru odvolacieho súdu,

nie je možné považovať za absenciu zákonom vyžadovaného údajá o RPMN v zmluve, ani nesprávne uvedenie RPMN v zmluve v neprospech spotrebiteľa. Žalobca svojim podpisom na konci listiny obsah zmluvy akceptoval. Preto nebol správny záver súdu prvej inštancie, podľa ktorého sú úvery poskytnuté na základe zmlúv o spotrebiteľskom úvere č. 8500108353 a č. 8500108352 uzavreté stranami dňa 26.03.2015 bezúročné a bez poplatkov, pre absenciu náležitosti uvedených v § 9 ods. 2 písm. f) a k) zákona č. 129/2010 Z. z.

2.2. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého predmetné zmluvy o úvere neobsahovali náležitosť výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Obsahom ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. nebolo rozdeliť splátku na tri samostatné splátky. Odvolací súd vyslovil názor, že eurokonformnému výkladu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. zodpovedá výklad v tom zmysle, že spojenie „výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ je potrebné vnímať tak, že sa tým myslí splátka obsahujúca istinu, úroky a poplatky, pri ktorej má byť uvedená výška, dátum, alebo iný dostatočne určitý termín splatnosti splátky, a ich počet. Akýkoľvek iný výklad tohto ustanovenia by bol v priamom rozpore so smernicou 2008/48/ES. Navyše s účinnosťou od 01. mája 2018 došlo k novelizácii zákona č. 129/2010 Z. z. tak, že ustanovenie § 9 ods. 2 upravujúce náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pôvodne v písm. k), sa nahrádza slovami „frekvencia splátok“, čím legislatíva reagovala na stav, podľa ktorého niektoré súdy vykladali predmetnú vnútroštátnu úpravu nesúladne so smernicou 2008.

2.3. Odvolací súd sa nestotožnil ani so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého zmluvy neobsahovali dobu trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti. V bode 6 každej zmluvy je uvedený počet splátok a výška mesačnej splátky. Z tohto vyplýva logický záver, že každá z predmetných zmlúv v časti týkajúcej sa spotrebiteľského úveru mala trvať rovnaký počet mesiacov, ako bol dohodnutý počet splátok. Zmluvy v časti týkajúcej sa revolvingového úveru boli dohodnuté na dobu neurčitú, čo je dané charakterom tohto typu úveru, uzavrel odvolací súd.

2.4. Nakoniec sa odvolací súd nestotožnil ani so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého ustanovenie zmluvy, ktoré stanovili záväzok žalobcu zaplatiť poplatok za poskytnutie úveru v sume 150 eur je podľa § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka neprijateľnou zmluvnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve. Vyslovil, že poplatok za poskytnutie úveru nemožno považovať za plnenie za službu, ktorej poskytnutie nesleduje záujmy spotrebiteľa podľa § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka. Navyše poplatok bol žalobcovi známy pri uzavretí oboch zmlúv, bol uvedený v žiadosti / zmluve medzi ostatnými údajmi týkajúcimi sa úveru, a vzhľadom k výške úveru, nemožno dospieť ani k záveru o neprimeranej výške poplatku za poskytnutie úveru.

2.5. K námietke odvolateľa, týkajúcej sa povinnosti žalovaného doručiť žalobcovi oznámenie veriteľa o schválení úveru uviedol, že táto vyplývala z bodu 2.2 zmluvných dojednaní. Odvolací súd nespochybnil, že v priebehu konania žalobca nepreukázal doručenie oznámení o schválení úveru žalobcovi ani v súvislosti s jednou zo zmlúv. Skonštatoval, že otázka platnosti oboch zmlúv o poskytnutí spotrebiteľského úveru v tomto konaní bola právoplatne vyriešená súdom prvej inštancie, ktorý dospel k záveru, že ide o zmluvy platne uzatvorené, preto žalobu v časti určenia, že spotrebiteľské zmluvy č. 8500108353 a č. 8500108352 sú neplatné, zamietol (výrok I. a výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 15. januára 2018 č. k. 6Csp/84/2017-114), v ktorej časti rozsudok súdu prvej inštancie nebol napadnutý odvolaním a nadobudol právoplatnosť. Keďže otázka platnosti predmetných úverových zmlúv bola právoplatne vyriešená v konaní pred súdom prvej inštancie tak, že obe zmluvy boli platne uzatvorené, podľa názoru odvolacieho súdu výroky I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie nemôžu byť predmetom prieskumu odvolacím súdom, a preto sa odvolací súd zaoberal tým, aký vplyv malo nesplnenie povinnosti žalovaného doručiť žalobcovi oznámenie o schválení úveru podľa bodu 2.2 zmluvných podmienok vo vzťahu k prípadnej bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetných úverov. V tomto smere odvolací súd poukázal na zopakované dokazovanie na pojednávaní dňa 12. júna 2019, z ktorého vyplýva, že strany sporu uzavreli dňa 26. marca 2015 dve zmluvy o spotrebiteľskom úvere a o spotrebiteľskom revolvingovom úvere, ktoré obsahovali všetky náležitosti vyžadované zákonom č. 129/2010 Z. z. Žalobca v žalobe tvrdil, že spotrebiteľské zmluvy neobsahujú náležitosti stanovené v § 9 ods. 1, ods. 2 písm. f) a k) zákona č. 129/2010 Z. z., a to písomnú formu, dobu trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti úveru, a výšku počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, preto je ich potrebné považovať za bezúročné a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 129/2010 Z. z. S uvedeným tvrdením sa odvolací súd nestotožnil. Čo sa týka písomnej formy

zopakovaným dokazovaním listinami na č. l. 31 a 39 mal preukázané, že strany sporu písomne uzavreli dňa 26. marca 2015 dve zmluvy o spotrebiteľskom revolvingovom úvere.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd predmetné rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP. Porušenie jeho práva na spravodlivý proces videl v postupe súdu, ktorý neuviedol, ako sa vysporiadal so splnením veriteľovej povinnosti doručiť žalobcovi oznámenie o schválení úveru a aký vplyv by nesplnenie tejto povinnosti malo na platnosť zmluvy, a to napriek tomu, že potreba vysvetlenia myšlienkového postupu odvolacieho súdu bola vyslovená v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/1/2020 zo dňa 27. októbra 2021. Mal za to, že uvedené nevykonanie navrhovaného dôkazu v zmysle bodu 21. uznesenia odvolacieho súdu je porušenie práva na spravodlivé súdne konanie. Ďalej namietal, že pokiaľ odvolací súd v rozsudku v bode 17.3. argumentoval, že zmluva bola dohodnutá na dobu neurčitú, lebo je to dané charakterom zmluvy, táto argumentácia nie je akceptovateľná, pretože to nevyplýva zo zmluvy, pričom zákon *expressis verbis* vyžaduje uvedenie termínu konečnej splatnosti úveru pod sankciu bezúročnosti a bezpoplatkovosti. Vyslovil názor, že ak mala byť zmluva uzavretá na dobu neurčitú, potom mala obsahovať tento údaj, ale predmetné zmluvy neobsahujú údaj o termíne konečnej splatnosti úveru. Mal za to, že súd nemohol svojvoľne doplniť túto náležitosť v rozpore so zákonom, keďže ide o spotrebiteľský spor. Ďalej namietal, že časť „splatnosť úveru počet splátok 36“ v bode 6 úverových zmlúv nie je možné považovať za dobu trvania zmluvy. Zdôraznil, že uvedené údaje obsahujú iba oznámenia, ktoré však žalovaný žalobcovi nedoručil. Navrhol, aby dovolací súd predmetné rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný navrhol, aby dovolanie najvyšší súd ako neprípustné odmietol a priznal náhradu trov dovolacieho konania. Skonštatoval, že dovolateľ namieta skutkové otázky, ktoré nepredstavujú dovolací dôvod.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom [§ 429 ods. 2 písm. a) CSP], v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. V danom prípade žalobca namietal vadu zmätočnosti konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

6.1. Za porušenie práva na spravodlivý postup považoval postup odvolacieho súdu spočívajúci v tom, že neuviedol, ako sa vysporiadal so splnením veriteľovej povinnosti doručiť žalobcovi oznámenie o schválení úveru a aký vplyv by nesplnenie tejto povinnosti malo na platnosť zmluvy, a to napriek tomu, že potreba vysvetlenia myšlienkového postupu odvolacieho súdu bola vyslovená v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/1/2020 zo dňa 27. októbra 2021, ktorým zrušil predchádzajúci rozsudok odvolacieho súdu v tejto veci.

6.2. Dovolateľ namieta porušenie ustanovenia § 455 CSP, v zmysle ktorého, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu. Súd, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, je povinný riadiť sa právnym názorom vysloveným dovolacím súdom v zrušujúcom rozhodnutí. To znamená, že dovolací súd musí v odôvodnení svojho rozhodnutia jasne a zreteľne uviesť dôvody nesprávnosti rozsudku odvolacieho súdu, prípadne súdu prvej inštancie, t. j. uviesť, v čom spočívajú nedostatky právneho posúdenia, resp. vady zmätočnosti. Z právneho názoru musí teda vyplývať, z akých dôvodov považuje dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu, príp. súdu prvého stupňa za nesprávny. Ak majú byť súdy nižšieho stupňa viazané právnym názorom dovolacieho súdu, musí dovolací súd v odôvodnení svojho zrušujúceho rozhodnutia náležite uviesť, z akého právneho názoru pri posudzovaní danej veci vychádza. Súdy nižšieho stupňa sú totiž viazané len takým právnym názorom, ktorý bol skutočným základom zrušujúceho rozsudku dovolacieho súdu. Judikatúra skonštatovala, že postup súdu nižšej inštancie spočívajúci v nerešpektovaní záväzného právneho názoru, vysloveného v zrušujúcom uznesení súdu vyššej inštancie, a to len na základe vlastného uváženia, je neprípustným

postupom, ktorý narúša princíp právnej istoty.“ (Pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/12/2016). Právny názor treba vnímať ako názor na aplikáciu práva hmotného i procesného na rovnaký skutkový stav. Určením záväznosti tohto právneho názoru chce zákon zabrániť tomu, aby sa súd nedopustil rovnakého právneho omylu ako pôvodne, lebo inak by sa pri čisto kasačnom princípe teoreticky nikdy nemuselo dospieť k správne konečnému riešeniu. Týmto spôsobom sa zároveň naplňa úloha dovolacieho súdu ako súdu prieskumného.

7. Po preštudovaní spisu dovolací súd konštatuje, že odvolací súd sa riadil názorom dovolacieho súdu vyslovenom v predchádzajúcom rozhodnutí. Dovolací súd v bode 19. svojho uznesenia uviedol: „Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd na žalobcom uplatnenú námietku týkajúcu sa doručenia oznámenia o schválení úveru (č. l. 65 „...oznámenie bolo doručené iba právne zástupcovi, a to začiatkom roku 2017..) a s ňou spojenú odvolaciu argumentáciu [(č.l. 178p.v. „...opätovne uvádzame, že predmetné oznámenie bolo doručené iba právne zástupcovi žalobcu, a to začiatkom roku 2017, potom ako začala vzájomná komunikácia...) korektným spôsobom nereagoval. V odôvodnení konštatoval, že k uzavretiu zmlúv došlo pričom zdôraznil povinnosť veriteľa odoslať dlžníkovi oznámenie o schválení úveru, jeho náležitosti a jedného rovnopisu zmluvy. Neuviedol ako sa vysporiadal so splnením tejto veriteľovej povinnosti ani aký vplyv by eventuálne jej nesplnenie malo na platnosť zmlúv. Potreba vysvetlenia myšlienkového postupu odvolacieho súdu je naliehavá aj z hľadiska vedomosti žalobcu v pozícii dlžníka predovšetkým o výške schváleného úveru a s tým súvisiacich náležitosti.“ Odvolací súd v bode 18.3. uviedol: „otázka platnosti oboch zmlúv o poskytnutí spotrebiteľského úveru v tomto konaní bola právoplatne vyriešená súdom prvej inštancie, ktorý dospel k záveru, že ide o zmluvy platne uzatvorené, preto žalobu v časti určenia, že spotrebiteľské zmluvy č. 8500108353 a č. 8500108352 sú neplatné, zamietol (výrok I. a výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 15. januára 2018 č. k. 6Csp/84/2017-114), v ktorej časti rozsudok súdu prvej inštancie nebol napadnutý odvolaním a nadobudol právoplatnosť. Keďže otázka platnosti predmetných úverových zmlúv bola právoplatne vyriešená v konaní pred súdom prvej inštancie tak, že obe zmluvy boli platne uzatvorené, podľa názoru odvolacieho súdu výroky I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie nemôžu byť predmetom prieskumu odvolacím súdom, a preto sa odvolací súd zaoberal tým, aký vplyv malo nesplnenie povinnosti žalovaného doručiť žalobcovi oznámenie o schválení úveru podľa bodu 2.2 zmluvných podmienok vo vzťahu k prípadnej bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetných úverov.“

7.1. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd odstránil túto vadu zmätočnosti, ktorou trpelo jeho predchádzajúce rozhodnutie, pre ktorú bolo dovolacím súdom zrušené, preto táto námietka dovolateľa nie je dôvodná.

8. Dovolateľ namietal aj nesprávny postup odvolacieho súdu spočívajúci v hodnotení dôkazov, keď odvolací súd (v rozsudku v bode 17.3.) skonštatoval, že zmluva bola dohodnutá na dobu neurčitú, lebo je to dané charakterom zmluvy, napriek tomu, že to nevyplýva zo zmluvy, pričom zákon *expressis verbis* vyžaduje uvedenie termínu konečnej splatnosti úveru pod sankciu bezúročnosti a bezpoplatkovosti.

8.1. Súd sa pri hodnotení dôkazov riadia zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 a § 191 CSP). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Rozhodnutie tak musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu a musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Pokiaľ bude záver, ktorý súd na základe vykonaného dôkazu prijme v príkrom rozpore s možným a logicky prípustným záverom vykonaného dokazovania, ide o arbitrárne hodnotenie dôkazov. Aj podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu arbitrárnosť môže spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery (I. ÚS 51/2020). Za arbitrárne sa považuje tiež také rozhodnutie, ktorého odôvodnenie je extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, I. ÚS 200/2012). Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces, a preto je logická, funkčná a teleologická konzistentnosť hodnotenia dôkazov preskúmateľná aj v dovolacom konaní v rámci § 420 písm. f) CSP. Hoci je ústavný súd v preskúvaní hodnotenia dôkazov zdržanlivý (I. ÚS 11/2015), toto preskúmanie nie je vôbec vylúčené

ani v konaní o ústavnej sťažnosti (III. ÚS 90/2015, III. ÚS 120/2020). Podľa ústavného súdu je však preskúmanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces. V tomto kontexte je preto hodnotenie dôkazov preskúmateľné. V opačnom prípade by skutkové závery ostali nedotknuteľné tak, ako ich uzavrel krajský súd. Právny poriadok práve prostredníctvom posudzovania porušenia práva na spravodlivý proces umožňuje aj dovolaciemu súdu, aby preskúmal, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko chybné, že dochádza k porušovaniu tohto práva. Strana totiž nemôže byť bez možnosti nápravy vystavená tomu, že z vykonaných dôkazov budú vyvedené neprípustné a nelogické závery. Uvedené nie je pritom v rozpore s § 442 CSP, podľa ktorého je súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Preskúmanie hodnotenia vykonaných dôkazov je totiž preskúmanie procesného postupu súdu. Podľa ústavného súdu zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom neznamená, že najvyšší súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť najvyššieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitrárny skutkový omyl. Preto najvyšší súd má právo skúmať, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov, a teda, či nedošlo týmto procesným postupom súdu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (pozri III. ÚS 104/2022, bod 18. a 19.).

8.2. V prejednávanej veci zo žiadosti o poskytnutie úveru bodu 6 (čl. 12 p.v.) vyplýva, že splatnosť poskytnutej čiastky úveru vo výške 1500 € bude 36 mesiacov v mesačných splátkach. Táto skutočnosť bola následne potvrdená aj v oznámení veriteľa o schválení úveru (čl. 15), kde v časti týkajúcej sa údajov o schválení úveru je uvedená splatnosť úveru 36 mesiacov a dátum prvej a poslednej splátky. Z tohto skutkového stavu nevyplýva, že zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú ako to uzavrel odvolací súd. Z dôkazov vyplýva, že zmluva o spotrebiteľskom úvere bola uzavretá na dobu 36 mesiacov a povinnosť zaplatiť úver s príslušenstvom bola do 1. apríla 2018 [§ 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 30. apríla 2018, ďalej aj zákon]. Oznámenie veriteľa, predstavujúce akceptovanie ponuky žalobcu, však žalobcovi nebolo doručené, čo nebolo v konaní sporné. Napriek tomu obe zmluvné strany plnili, k uzavretiu zmluvy teda došlo konkludentne. Jednou z náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere je jej písomná forma (§ 9 ods. 1 zákona), s absenciou ktorej zákon spája bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru [§ 11 ods. 1 písm. a)]. S ohľadom na postavenie žalobcu, ktorý je slabšou stranou v spore, bol súd povinný prihliadnuť aj na tieto skutočnosti.

8.3. Z uvedeného vyplýva, procesný postup odvolacieho súdu bol natoľko chybný, že spôsobil zásah do práva dovolateľa na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP].

9. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

10. O nároku na náhradu trov pôvodného konania a trov dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v novom rozhodnutí vo veci samej (§ 453 ods. 3 CSP).

11. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.